

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

спеціальність	275.03 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Транспортні технології	факультет	економічних відносин і фінансів
освітній рівень	Бакалавр	кафедра	європейських мов

ВИКЛАДАЧІ

РУДЕНКО СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА

Вища освіта – спеціальність «Українська мова та література» (кваліфікація викладач) – 1981р.

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук , 10.02.01 – українська мова

Вчене звання – доцент

Досвід роботи – більше 30 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавторка 5 навчальних посібників, 8 монографій;
- авторка 53 та співавторка 7 статей у наукових фахових виданнях, зокрема Scopus і Web of Science;
- авторка 57 та співавторка 39 статей у профільних виданнях;
- авторка 40 тез доповідей на наукових конференціях;
- співавторка 37 навчально-методичних розробок;
- керівниця 4 держбюджетних тем і відповідальна виконавиця 7 держбюджетних та госпрозрахункових тем;
- учасниця 110 міжнародних, всеукраїнських, регіональних наукових, науково-практичних та науково-методичних конференцій.
- Загальна кількість публікацій – 258, індекс Гірша – 4.

телефон

+38050-883-61-21

електронна
пошта

Lanaterm@gmail.com

дистанційна
підтримка

Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

	<p>сформувати мовну компетентність студентів та навички набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації за фахом, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця; сформувати чітке й правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення</p>
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота
Деталізація результатів навчання	вироблення навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвиток творчого мислення студентів; виховання поваги до української літературної мови та мовних традицій; вироблення стандартів оптимальної мовної поведінки в професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомогою майстерного використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; вибір комунікативно виправданих мовних засобів, вправне користування різними типами словників, використання автоматичних систем перекладу, швидке та якісне редагування та коригування фахових текстів.
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 30 годин лекцій, 30 години практичних занять; 30 годин самостійної роботи; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – іспит.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, наукова робота, комунікативна компетентність, командна робота
Умови зарахування	по засвоєнні всіх складників компоненти

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

<p>Загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5. Навики використання інформаційних і комунікаційних технологій</p> <p>ЗК6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК11. Здатність працювати автономно та в команді.</p> <p>ЗК12. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК13. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ФК14. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, автоматизовані системи керування та геоінформаційні системи при організації перевізного процесу.</p> <p>ФК16. Здатність врахувати людський фактор в транспортних технологіях.</p>	<p>Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми</p>	<p>ЗПРН1. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ (РН1).</p> <p>ЗПРН2. Критично оцінювати наукові цінності і досягнення суспільства у розвитку транспортних технологій (РН2).</p> <p>ЗПРН3. Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні (РН3).</p> <p>ЗПРН5. Застосовувати, використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання практичних завдань з організації перевезень та проектування транспортних технологій (РН5).</p> <p>ЗПРН6. Досліджувати транспортні процеси, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій (РН6).</p> <p>ЗПРН7. Формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї з удосконалення транспортних технологій (РН7).</p> <p>ЗПРН8. Розробляти, проектувати, управляти проектами у сфері транспортних систем та технологій (РН8).</p> <p>ФПРН9. Пояснювати експлуатаційну, техніко-економічну, технологічну, правову, соціальну та екологічну ефективність організації перевезень (РН-19).</p>
--	---	--	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Найменування тем, короткий зміст	Вид занять, години					
	Лекції		Практичні, семінарські заняття		Самостійна робота	
	Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна
Розділ 1. Законодавчі й нормативно-стильові основи професійної комунікації						
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Об'єктивні засади й основні напрямки її взаємодії з різними галузями суспільної діяльності людини. Значення української мови для розвитку Української держави.	2	2	2	2	2	6
Тема 2. Основи культури фахової української мови. Фахова лексика, її роль, значення у контексті ділової української мови. Поняття про різновиди ділового спілкування.	2		2		2	5
Тема 3. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Характерні ознаки наукового, публіцистичного, художнього, розмовного стилів у майбутній фаховій діяльності.	2		2		2	5
Тема 4. Лексичні процеси в мовленні сучасного фахівця. Характеристика закономірностей структурно-семантичних зрушень у мові. Еволюція системи української мови. Мовні та позамовні чинники, що сприяють розвитку та інтелектуалізації сучасної української літературної мови.			2		2	5
Тема 5. Сучасні проблеми термінології та термінографії. Формування термінознавства. Проблеми й завдання сучасної термінологічної науки. Основні критерії терміна: системність, упродовженість, однозначність, мотивованість, лінгвістична правильність, оптимальність, мовна орієнтація.	2		2		2	5
Тема 6. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Процес ділового спілкування. Поняття, різновиди та якість ділових переговорів. Підготовка, проведення переговорів, аналіз результатів та виконання досягнутих домовленостей.			2		2	5
Тема 7. Риторика і мистецтво презентації. Урахування мети виступу. Логічна стрункість, аргументованість, емоційна насиченість, вольові імпульси промови. Лекція як форма пропаганди наукових знань. Специфіка наукових дискусій.	2	2	2	2	2	6
Тема 8. Культура усного фахового спілкування. Поняття мовленнєвого етикету. Мовні моделі звертання, вибачення, погодження, запрошення, прохання, заперечення, відмови, згоди, підтвердження.			2		2	5
Тема 9. Форми колективного обговорення професійних проблем. Види нарад. Підготовка та проведення наради. Вимоги до мови головуючого. Ділові бесіди. Прийом відвідувачів. Телефонна розмова як різновид ділового спілкування.	2		2		2	5
Розділ 2. Офіційно-ділова та наукова комунікація як складники фахової діяльності						
Тема 1. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Етапи роботи над діловими паперами. Орфографічні труднощі у процесі укладання документів. Вживання великої літери у діловодстві. Правопис імен і прізвищ, написання географічних назв. Подвоєння приголосних в іншомовних словах.			2		2	5
Тема 2. Документація з кадрово-контрактних питань. Заяви про прийняття (звільнення, переведення) на роботу, накази про особовий склад, автобіографіях, характеристиках, контрактах (трудових угодах) з найму працівників.			1		1	5
Тема 3. Довідково-інформаційні документи. Реквізити та мовні особливості довідково-інформаційних документів (довідка, доповідна, службова, пояснювальна записки, листи, оголошення, звіт, доповідь, план роботи).			1		1	5
Тема 4. Етикет службового листування. Класифікація ділової кореспонденції. Вимоги до мови ділового листа. Формули ввічливості в кореспонденції.			2		2	5
Тема 5. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Критерії оцінки термінів. Мовні особливості укладання фахових наукових текстів. Переклад фахових текстів.			2		2	5
Тема 6. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Визначення об'єкта, предмета, мети, завдання наукового дослідження. Наукова новизна, теоретична та практична значущість.	2		2		2	5
Тема 7. Проблеми перекладу й редагування наукових текстів. Помилки у змісті й побудові висловлювань. Засоби комп'ютеризації перекладання. Автоматичні системи комп'ютерного перекладу.			2		2	5
Разом	30	4	30	4	30	82

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Конституція України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>
2. Закон України «Про засади державної мовної політики». URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki>
3. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Antonenko-Davydovych/Yak_my_hovorymo.pdf
4. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: навчальний посібник. Київ : Академія, 2019. 360 с.
5. Мацько Л.І. Риторика: навчальний посібник. Київ : Вища школа., 2015. 311 с. URL: http://thelaw.at.ua/load/inshi_pidruchniki/oratorske_mistectvo/macko_ritorika_2015/58.
6. Мацько Л.І. Стилїстика української мови: підручник. Київ : Вища школа, 2014. 462 с. URL: <http://freelib.in.ua/load/78-1-0-615>
7. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: навчальний посібник Київ : Каравела, 2019. 352 с.
8. Руденко С.М., Сапожнікова Л.Я. Українська фахова мова та ділова комунікація : навч. посібник. Харків. : Монограф, 2019. 200 с.
9. Руденко С.М., Сапожнікова Л.Я. Фахова мова та ділова комунікація : навч. посібник. Харків. : Монограф, 2017. 196 с.
10. Сербенська О. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. Київ : Априорі, 2023. 304 с.
11. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Алерта, 2021. 696 с. URL: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesijnim_spryamuvannyam_-_shevchuk_sv
1. Руденко С.М., Сапожнікова Л.Я. Фахова мова та ділова комунікація: Збірник тестових завдань за змістовими розділами для студентів денної та заочної форм навчання всіх напрямів підготовки з курсу «Фахова мова та ділова комунікація». Х. : ХДУХТ, 2017. 72 с.
2. Руденко С.М., Сапожнікова Л.Я. Фахова мова та ділова комунікація: Навчально-методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи за змістовими розділами для студентів денної та заочної форм навчання всіх напрямів підготовки з курсу «Фахова мова та ділова комунікація». Х. : ХДУХТ, 2017. 95 с.
3. Береза Т. Слова, що нас збагачують. Словник вишуканої української мови. Київ : Априорі 2023. 280 с.
4. Бріцин В. М., Російсько-український словник-довідник. Київ : Довіра, 2008. 942 с.
5. Головащук С.І. Російсько-український словник сталих словосполучень. Київ : Наукова думка, 2001. 640 с.
6. Головащук С. І. Словник наголосів. Київ : Наукова думка, 2003. 319 с.
1. Головащук І.С. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ : Наукова думка, 2004. 448 с.
7. Івченко А.О. Тлумачний словник української мови. Харків: Фоліо, 2001. 540 с.
8. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ : Українська книга, 2004. 448 с.
9. Новітній українсько-російський словник: 150 000 слів. Уклад. Л.П. Коврига. Харків: Белкар-книга, 2016. 1280 с.
10. Російсько-український словник. За ред. Жайворонка В. В. Київ: Абрис, 2003. 1424 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ (<https://cutt.us/4xBcS>)

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 60	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 40	підсумкове завдання
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 60	вивчення лекційних та практичних матеріалів
		до 40	іспит

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Усі учасники освітнього процесу (зокрема здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, визначених у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність одне одного, бути доброзичливими, чесними, відповідальними.